

d'évaluation, admis dans les investigations sérologiques pour la brucellose chez les chiens, on constata 7 sérums ayant un titre plus élevé que 100 (c'est à dire chez 5,3% des animaux investigés), 6 animaux démontraient un titre de 40—80 (4,6%), 119 un titre négatif, (90,1%).

Górski J., Wawrzekiewicz J. — **Serologische Untersuchungen auf Brucellose der Farmfische.**

Verfasser untersuchten mittels Agglutination silberne, blaue und Platinfische der Farm „Z" der

Pelztiere in der Woiwodschaft Lublin. In der genannten Farm trat sporadisches Verwerfen von ungeklärter Etiologie auf. Mit Gläschenagglutination wurden positive Ergebnisse mit 18 Sera auf 132 erlangt, was 13,6% des untersuchten Materials ausmacht. Das bei Beurteilung der serologischen Untersuchung der Hundebrucellose angenommene Kriterium, ergibt deutlich positive Sera d.h. Titer über 100 bei 7 d.h. ca 5,3% der untersuchten Tiere. Zweifelhafte Ergebnisse d.h. in Grenzen 40—80 wurden bei 6 (4,6%) und negative bei 119 (90,1%) Sera wahrgenommen.

ANDRZEJ OLSZEWSKI

Brucelozza u zajęcy na terenie woj. białostockiego

Z Wojewódzkiego Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Białymstoku
Kierownik: dr MIKOŁAJ WILCZYŃSKI

Coraz częstsze doniesienia w literaturze o stwierdzeniu brucelozy wśród zajęcy skłaniają do ogłoszenia przypadków tej choroby na terenie woj. białostockiego.

Tworek stwierdził u zajęcy w woj. olsztyńskim w 1954 r. brucelozę typu *Br. suis*. Hay określa wyizolowane szczepy od zajęcy w 1960 r. jako *Br. suis* var. *Thomson*.

W sezonie łowieckim 1963/64 r. do WZHW w Białymstoku dostarczono 35 tusz zajęczych pochodzących z odstrzału — własność spółdzielni Las w Białymstoku dostarczono 35 tusz zajęczych pochodzących na podstawie dostrzegalnych zewnętrznych zmian anatomo-patologicznych.

Zmiany sekcyjne dotyczyły w trzydziestu przypadkach jąder, w dwu jajników, w trzech wątroby, śledziony i podskórnych węzłów chłonnych. Jądra kilkakrotnie powiększone zawierały ogniska ropnoserowate. Jajniki znacznie powiększone zawierały dużą ilość ognisk serowatych. W wątrobie i śledzionie, oprócz powiększenia tych narządów, stwierdzano nieliczne ogniska serowate, wielkości grochu. Dotknięte schorzeniem węzły chłonne osiągały wielkość średniego ziemniaka, na przekroju o zawartości serowatej.

Dwie tusze zajęcy, u których stwierdzono zmiany w wątrobie, śledzionie i węzłach chłonnych wykazywały znaczne wychudzenie.

Pozostałe tusze ze zmianami w narządach płciowych miały zupełnie dobry stan umięśnienia, oraz obłożenie tłuszczem. Badanie laboratoryjne oparto na próbie biologicznej na śwince morskiej, badaniu bakteriologicznym, oraz aglutynacji próbówkowej surowicy krwi zajęcia (pobranej z serca) z zawieszoną pałeczek *Br. abortus bovis*, używaną do badań serologicznych (produkcja I. W.). Ze względu na zhemolizowaną surowicę, jedynie w trzech przypadkach uznano wynik za dodatni, w pozostałych za wątpliwy. Aglutynacja występowała w rozcieńczeniach 1:200, 1:600. Mimo typowych zmian anat. patol. wskazujących na brucelozę, dodatni wynik badania bakteriologicznego i próby biologicznej uzyskano w dwunastu przypadkach. Badanie bakteriologiczne wykonano na pożywkach z dodatkiem surowicy, w warunkach zmniejszonej ilości tlenu i obecności CO₂. Z uzyskanych szczepów bruceli dwa (104, 8850) przesłano do Instytutu Medycyny Pracy i Higieny Wsi w Lublinie w celu ustalenia typu. Wynik badania przedstawia załączona tabela. *Parnas* określa te szczepy jako *Br. bovis intermedia*.

Nr szczepu	Źródło	Badania mikroskopowe	Badanie hodowlane	Faza	CO ₂	H ₂ S (dni)							Ureaza	Wzrost		Surowice monosp. specyf.		Brucelafagi		Oznaczenie w/g W.H.O. Ozn. w/g Parnasa	
						1	2	3	4	5	6	7		Tionina	Fuksyna	anti-abort.	anti-melit.	1 RTD	10000 RTD		
104	Zajęc	Br. Brucei	Br. Brucei	5	—	+	+	+	+	—	—	—	60	—	—	+	—	1	4	Br. abortus typ II Br. bovis intermedia	
8850	Zajęc	Br. Brucei	Br. Brucei	5	—	+	+	+	+	+	—	—	62	—	—	+	—	4	4	Br. abortus typ II Br. bovis intermedia	
544	Kontr.	Br. Brucei	Br. Brucei	5	—	+	+	+	+	+	+	+	>20	—	+	+++	—	4	4	Br. abortus typ I Br. bovis I	
1330	Kontr.	Br. Brucei	Br. Brucei	5	—	+++	+++	+++	+++	+++	+	+	<20	+	—	+++	—	—	4	—	Br. suis typ I Br. suis I
1611	Kontr.	Br. Brucei	Br. Brucei	5	—	—	—	—	—	—	—	—	>20	+	+	—	+++	—	—	—	Br. melitensis typ I Br. melitensis I

Z tabeli wynika, że wyizolowane szczepy należą do *Br. bovis*. Na tej podstawie należy sądzić, że źródłem zarazy dla zajęcy na terenie woj. białostockiego jest prawdopodobnie bydło.

Choroba występuje na terenie całego województwa, z tym że w północnych powiatach jest częstszym zjawiskiem.

Czy na terenie województwa mamy do czynienia tylko z jednym typem *Brucella*, więc i jedynym

źródłem zarazy, wykażą dalsze badania wyizolowanych szczepów w nadchodzącym sezonie łowieckim 1964/65 r.

Piśmiennictwo

1. T w o r e k R. Przegląd Epidemiologiczny Nr 4, 1956.
2. H a y J.: Med. Wet. Nr 10, 1960.
3. C h w a l i b ó g, G r o s z e k: Med. Wet. Nr 7, 1963.

Adres autora: Andrzej Olszewski, Białystok, Szosa Żółtkowska 26.

TADEUSZ KOBUSIEWICZ, STEFAN SZKILNIK

Badania nad zmodyfikowaną szczepionką przeciwpryszczycową IW

Z Zakładu Pryszczycy Instytutu Weterynarii w Puławach
Kierownik: doc. dr TADEUSZ KOBUSIEWICZ

W poprzednich doniesieniach (1, 2, 3) podano metodę sporządzania skutecznej przeciwpryszczycowej szczepionki chinazolowej IW o uproszczonym sposobie produkcji i nie wymagającej przy przechowywaniu i transporcie tak ścisłego przestrzegania odpowiedniej temperatury, jak szczepionka przeciwpryszczycowa klasyczna wg Waldmanna.

Szczepionkę przygotowano z materiału wirusowego otrzymanego z języków bydła. Materiał ten, po dokładnym rozdrobnieniu, użyty był bez wirowania i sączenia w ilości 3 proc. Szczepionka zawierała 40 proc. wodorotlenku glinu, a inaktywowana była chinazolem w ilości 0,5 proc. oraz działaniem ciepłoty 26° przez 24 godz. Zmniejszenie wrażliwości szczepionki na zmiany temperatury osiągnięto przez dodatek gliceryny w ilości 15 proc. Przygotowana w ten sposób szczepionka była nieszkodliwa i stosowana u bydła powodowała po 18 dniach odporność na sztuczne zakażenie wirusem pryszczycy w ilości 10.000 ID₅₀. Dawka szczepionki wynosiła 5 ml dla krowy, co odpowiadało 150 mg materiału wirusowego.

Badania długotrwałości odporności nabytej po zastosowaniu tej szczepionki wykazało jednak, że odporność zanikała już od 8 tygodnia po szczepieniu. Przebadano w tym czasie 9 serii szczepionki sporządzonej z wirusa typu A oraz 3 serie szczepionki z wirusa typu C, zużywając 72 szt. bydła i uzyskując dla obu typów zarazka zgodne wyniki, co do okresu trwania odporności.

Fakt powyższy skłonił nas do zmodyfikowania procesu inaktywacji szczepionki przez zmniejszenie ilości dodawanego chinazolu do 0,1 proc. i zmniejszenie dodatku formaliny, która początkowo stosowano w ilości 0,25 proc., później zaś — w ilości 0,125 proc.

Nieszkodliwość szczepionki.

Próby laboratoryjne przeprowadzone na świnkach morskich, trzodzie chlewnej i bydło wykazały nieszkodliwość szczepionki. Ze względu jednak na to, że biopreparat zawierał materiał wirusowy nie poddany żadnym zabiegom

przeciwbakteryjnym, należało stwierdzić, czy nie może on stać się źródłem zakażenia, spowodowanego przez bakterie chorobotwórcze, które ewentualnie mogły być zawarte w materiale wirusowym.

Przeprowadzone równoległe w Zakładzie Pryszczycy oraz w Zakładzie Mikrobiologii IW prace (4) nad szczepionką zakażoną doświadczalnie prątkami gruźlicy i pałeczkami bruceli wykazały nieszkodliwość szczepionki.

Wartość uodporniająca szczepionki.

Zmodyfikowaną szczepionkę poddano serii prób laboratoryjnych, które wykazały, że szczepionka stosowana w dawce 5 ml podskórnie uodpornia bydło na okres co najmniej trzech miesięcy. Z braku odpowiednich warunków w Zakładzie, dłuższa obserwacja uodpornionego bydła nie była możliwa. Badanie długotrwałości nabytej odporności dokończono w terenie, szczepiąc w powiecie sieradzkim 1.018 sztuk bydła szczepionką typu A w dawce 5 ml podskórnie do fałdu szyjnego. Badania przeprowadzono po upływie 2, 3, 4, 6 i 7 miesięcy.

We wszystkich doświadczeniach przytoczonych poniżej używano po 2 szt. bydła szczepionego jako kontroli, zakażonych w identyczny sposób jak bydło uodpornione.

Tab. 1. Długotrwałość odporności po jednorazowym szczepieniu szczepionką monowalentną

Nr dośw.	Czas po szczepieniu w mies.	Ilość bydła szczepionego	Wyniki badania poubojow. w 7 dni po zakażeniu		
			Ilość zwierząt bez zmian pryszczycowych	Ilość zwierząt ze zmianami miejscowymi	Ilość zwierząt z uogólnionym procesem chorobowym
1	2	6	5	1	—
2	3	7	5	2	—
3	4	8	6	2	—
4	5	8	8	—	—
5	6	4	3	—	1
6	7	4	1	1	2